

PAPER DETAILS

TITLE: Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Sitelerini Kullanırken Gerçekleştirdikleri Davranışların Belirlenmesi (Kastamonu Üniversitesi Örneği)

AUTHORS: Bahar GÜMRÜKÇÜ BİLGİCİ, Halil İbrahim AKYÜZ, Göksal BİLGİCİ

PAGES: 2253-2262

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/277295>

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Sitelerini Kullanırken Gerçekleştirdikleri Davranışların Belirlenmesi (Kastamonu Üniversitesi Örneği)

The Determination of the Behaviors Performed by Pre-School Teacher Candidates When Using Social Network Sites (Example of Kastamonu University)

Bahar Gümrükçü Bilgici

Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu MYO, Kastamonu.

Halil İbrahim Akyüz, Göksel Bilgici

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu.

İlk kayıt tarihi: 15.06.2016

Yayına Kabul Tarihi: 09.12.2016

Özet

Günümüzün en çok kullanılan internet siteleri arasında gösterilen sosyal ağ siteleri hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Bununla birlikte sosyal ağ sitelerinde gerçekleştirilen davranışların bazıları dijital bilgi ortamında güvenlik açıkları meydana getirmeye ve kişileri tehdit etmeye başlamıştır. Buradan hareketle kişilerin sosyal ağları kullanırken sergiledikleri davranışları hangi sıklıklarla gerçekleştirildikleri önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı Okul Öncesi Öğretmen Adaylarını sosyal ağ sitelerini kullanırken sergilemiş olduğu davranışları ve sıklıklarını belirlemektir. Bunun için araştırmacılar tarafından geliştirilen 38 maddeden oluşan bir anket kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin sosyal ağ siteleri kullanımı ile ilgili güvenlik yönünden bir farkındalıklarının olduğu, sosyal ağ ortamını bilinçsizce kullanmadıkları, tehlike oluşturabilecek davranışları gerçekleştirmedikleri söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Facebook, Twitter, Instagram, Sosyal ağ, Öğretmen adayı

Abstract

Being the most frequently used websites of the present time, social networking sites (SNS) are inseparably connected to our lives. However, some behaviours performed by the SNS users may cause online security gaps and become a threat to other users. Therefore, SNS users' frequency of performing online behaviours is important. This study aims to identify the Preschool Teacher candidates' frequency of performing certain behaviours while using SNSs. A 38 item questionnaire was developed and used for data collection. Results show that students are aware of the security risks of the SNSs and they are conscious SNS users who do not perform behaviours that can potentially be risky.

Keywords: Facebook, Twitter, Instagram, Social network, Teacher candidate.

1. Giriş

XX. Yüzyılın en önemli buluşu kuşkusuz internet olmuştur. Bilgisayar teknolojisindeki gelişmeleri takiben teknoloji ile iletişimin birlikteliği yaşadığımız çağın “bilgi çağı” olarak adlandırılmasına neden olmuştur (Aziz, 2008). İnternetin sunduğu olanaklar diğer medya türlerinden çok daha farklıdır. Geleneksel iletişim araçları görsel olarak etkileyici olsalar dahi, kurulan iletişim tek yönlüdür. İnternet üzerinde kullanılan web uygulamaları ise iletişim kuran taraflar arasında senkronize ve iki yönlü bilgi akışını sağlamaktadırlar (Sayımer, 2008).

İnternet kendisini sürekli yenilerken Sosyal Ağ Siteleri ile altın çağını yaşamaktadır. Bu çağ öyle bir çağdır ki insanların hayatlarını değiştirmiştir. Birçok kişi arkadaşlarıyla görüşürken, arkadaşlarının fotoğraflarına ve iletilerine bakarken, mesaj gönderip alırken, eğlenirken, boş zamanını değerlendirirken, bilgiye erişirken, gündemi takip ederken sosyal ağ sitelerini kullanmaktadır (Başak vd, 2013). Sosyal ağ siteleri, Pempek vd. (2009)’ne göre Facebook, Twitter, Google+ vb. gibi kullanıcılara birbirlerine fotoğraf, video göndermelerine, birbirlerine genel veya özel çevrimiçi mesaj göndermelerine izin veren ve bu sayede iletişim kurmalarını sağlayan internet toplulukları olarak tanımlanmıştır.

Yavanoğlu ve Sağiroğlu (2010), sosyal ağları; “bireyleri internet üzerinde toplum yaşamı içinde kendilerini tanımlayarak, aynı kültürel seviyede rahatlıkla anlaşabilecekleri insanlara internet iletişim metotları ile iletişime geçmek için ve aynı zamanda normal sosyal yaşamda yapılan çeşitli jestleri simgeleyen sembolik hareketleri göstererek insanların yarattığı sanal ortamlarda sosyal iletişim kurmaya yarayan” araçlar olarak tanımlanmışlar. Ayrıca Yavanoğlu, Sağiroğlu ve Çolak (2012), bu tanımın sosyal ağ ortamlarının olumsuz veya tehdit içerebilecek yönünü kapsamadığını belirterek, “beraberinde bilinmeyen, fark edilemeyecek veya algılanması zor olan pek çok tehdit ve tehlikeyi de beraberinde getiren, faydalı olduğu kadar olumsuz yönlerinin de kullanılırken düşünülmesi gereken sanal ortamlar” ifadesini eklemekte fayda olduğunu belirtmişlerdir.

Ocak 2016 itibarıyla dünya nüfusu 7.395 milyar iken online nüfus 3.419 (%46) milyar kişidir. Bu online nüfusun 2.307 milyarı sosyal medya kullanıcısıdır (%67). Sosyal medya kullanıcılarının dünya nüfusuna oranının ise yaklaşık %32 olduğu görülmektedir. Mobil cihaz kullanan kişi sayısı 3.790 milyar kişi iken aktive olarak mobil cihazlar üzerinden sosyal medya kullanan kişi sayısı 1.968 milyardır (Statistica, 2016).

Ülkemizde ise Ocak 2016 itibarıyla nüfus 79.14 milyon ve online nüfus 46.28 (%58) milyon kişidir. Yine online nüfusun 42 milyonu sosyal ağ sitesi kullanıcısıdır (%90). Sosyal ağ sitesi kullanıcılarının nüfusa oranının ise yaklaşık %53 olduğu görülmektedir. Mobil cihaz kullanan kişi sayısı 71 milyon kişi iken aktive olarak mobil cihazlar üzerinden sosyal ağ sitesi kullanan kişi sayısı 36 milyondur. Ülkemizdeki sosyal ağ sitesi kullanıcısı sayısının ve bu sayının nüfusumuza oranının dünya genelinden daha yüksek olduğu görülmektedir (Sosyalmedya.co, 2016).

Dünya nüfusunun bu kadar yoğun bir şekilde ilgi gösterdiği sosyal ağ sitelerinden bireyler olumlu ve olumsuz olarak etkilenmekte, tehdit ve tehlikeye maruz kalmaktadırlar. Bireylerin bu platformlarda karşılaşılabilecekleri veya sorun olabileceği düşünülen davranışlar araştırılmıştır.

Chen ve Shi çalışmalarında sosyal ağlardaki bilgi güvenliği konusunu incelemişlerdir. En yaygın uygulanan saldırının DDos ve phishing olduğunu belirtmişlerdir (Chen ve Shi 2009). Bu tür saldırıların bilgi güvenliği konusunda bireylerin farkındalıklarının yeterli düzeyde olmamasından kaynaklandığı söylenebilir.

Lang ve arkadaşları tarafından yapılan diğer bir çalışmada, büyük oranda kimlik hırsızlığı atakları hedef alınarak sosyal paylaşım sitelerinde kişisel bilgi güvenliği farkındalığını ölçmek için İrlanda üniversitesinde öğrenim gören 18-24 yaş arası 120 öğrenci üzerinde araştırma yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar durumun iç açıcı olmadığını göstermekle birlikte kişilerin özellikle taşınabilir cihazlar ile yayılan virüs tehditlerine karşı farkındalıktan yoksun olduğu, bilgi güvenliği standartlarında şifre kullanımı ve veri yedekleme konularında ise çoğunluğun bilgisiz olduğu gösterilmiştir (Lang vd, 2009).

Özellikle sosyal ağ kullanıcılarının bu ortamda gerçekleştirdikleri davranışların bir tehlike oluşturup oluşturmadığı ve bu davranışın bir tehlikeye yol açabileceği konusunda farkındalıkları araştırılmış, sosyal ağ siteleri kullanım amaçları, Eğitim amaçlı kullanım niyetleri, Sosyal ağ profillerinin belirlenmesi üzerine çalışmalara rastlanılmıştır (Karakuş ve Varol, 2012; Ünal ve Akyüz, 2015; Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran, 2010; Karal ve Kokoç, 2010).

Ülkemizde en fazla kullanılan sosyal ağ Facebook'tur. Pempek vd. (2009) Facebook kullanımının yaş grupları arasında farklılıklar gösterdiğini belirtmişlerdir. Üniversite öğrencilerinin sosyal ağları kullanırken belirli davranışlar sergilediklerini, örneğin ebeveynleri ile iletişim amaçlı kullanmadıklarını ve sadece %9'unun yabancıları arkadaş olarak eklediklerini söylemektedirler.

Ross vd. (2009), 'ne göre kullanıcılar genellikle offline dünyadan arkadaşlar ile Facebook üzerinden de arkadaşlık yaptıkları için mahremiyet konusunda fazla endişe duymamaktadırlar. Buna rağmen kişinin mahrumiyet kaygısı arttıkça sosyal ağ üzerinde geçirdiği vakit azalmaktadır (Ku vd.,2013).

Her geçen gün sosyal ağ sitelerinin kişilere ait çok özel bilgileri topladığı ve bireylerin bu konuda farkında olmadıkları görülmektedir. Bu konuda sosyal ağ kullanıcılarının sosyal ağları kullanırken hangi davranışları ne sıklıkla gerçekleştirdikleri önem taşımaktadır. Özellikle gelecekte öğretmen olacak, öğrencilerine ve çevrelerine her konuda rehberlik yapacak öğretmen adaylarının sosyal ağlarda sergiledikleri davranışlar belirlenerek riskli veya örnek olabilecek davranışların sıklığı tespit edilebilecektir.

Bu çalışmanın amacı Okul Öncesi Öğretmen Adaylarını sosyal ağları kullanırken sergiledikleri davranışları belirlemektir.

2. Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel tarama modelinde bir çalışmadır. Tarama modelleri, geçmişte veya halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2015).

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Anket geliştirilmeden önce sosyal ağ sitesi üzerindeki gerçekleştirilen davranışları belirlemek amacıyla 45 sosyal ağ sitesi kullanıcısına sosyal ağ sitelerini kullanırken gerçekleştirdikleri davranışları listelemeleri istenmiştir. Elde edilen liste kullanılarak 47 maddeden oluşan anket formu hazırlanmıştır. Bu anket formu araştırmacılar tarafından tekrar okunarak 7 maddenin ölçmek istenilen amaç doğrultusunda olamadığına karar verilerek 40 maddelik form oluşturulmuştur. Bu form bilişim teknolojileri konusunda uzman 3 kişiye eposta yoluyla gönderilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda 2 madde daha ankettan çıkarılarak 38 maddeden oluşan bir anket formu oluşturulmuştur. Bu form pilot bir çalışma ile 10 kişilik bir öğrenci grubuna uygulanmış ve anlaşılmayan veya yanlış anlaşıldığı düşünülen maddeler düzeltilerek forma son hali verilmiş ve araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Veri toplama aracına ait Cronbach Alpha (α) güvenirlik katsayısı 0,79 bulunmuştur.

Anketteki 34 madde “Hiçbir Zaman” 1 puan, “Nadiren” 2 puan, “Bazen” 3 puan, “Genellikle” 4 puan ve “Her Zaman” 5 puan şeklinde puanlanmıştır. Diğer 4 madde ise ters puanlanmıştır. Cevapların değerlendirilmesinde Tablo 1’deki aralıklar kullanılmıştır. Aralıkların eşit olduğu varsayılarak ortalamalar için puan aralığı (en yüksek değer – en düşük değer)/5 = 0,80 olarak hesaplanmıştır. Buna göre anketteki maddelerin değerlendirme aralığı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. 5’li likert Anketine Göre Aritmetik Ortalamaların Değerlendirme Aralığı

Aralık	Seçenek
1,00 – 1,80	Hiçbir Zaman
2,81 – 2,60	Nadiren
2,61 – 3,40	Bazen
3,41 – 4,20	Genellikle
4,21 – 5,00	Her Zaman

Ankette geriye kalan 4 madde ise tersine puanlanmıştır. Yani “Hiçbir Zaman” 5 puan, “Nadiren” 4 puan, “Bazen” 3 puan, “Genellikle” 2 puan ve “Her Zaman” 1 puan şeklinde puanlanmıştır. Değerlendirme aralıklarla Tablo 1’e benzer şekilde kolaylıkla hesaplanabilir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Kastamonu Üniversitesi’nin Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 520 öğrencidir. Örneklem belirlerken Evrenin bir parçası rastgele seçilmiştir. Bu şekilde örneklem belirlemeyi Arlı ve Nazik (2001) gelişi güzel örnekleme olarak tanımlamaktadır. Araştırmaya gönüllü olarak katılan 221 sosyal ağ kullanıcısı örnekleme oluşturmuştur. Örneklem büyüklüğü %95 güven düzeyi kullanılarak belirlenmiştir. Örneklem özellikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 2. Çalışma grubunun özellikleri

		f	%
Yaş	17-20	114	51,6
	21-23	92	41,6
	24 ve üstü	15	6,8
Cinsiyet	Kadın	17	7,7
	Erkek	204	92,3
Sınıf	1. sınıf	59	26,7
	2. sınıf	61	27,6
	3. sınıf	61	27,6
	4. sınıf	40	18,1

Tablo 2’de görüldüğü gibi çalışma grubunu oluşturan bireylerin %51’6’sı 17-20 yaş aralığında ve %92,3’ünün kadın olduğu görülmektedir. Aşağıdaki tabloda çalışma grubunu oluşturan sosyal ağ sitesi kullanıcılarının kullandıkları sosyal ağ siteleri verilmiştir.

Tablo 3. Çalışma grubunun kullandığı sosyal ağ sitelerinin dağılımı

Sosyal Ağ Sitesi	f	%
Facebook	184	83,3
Twitter	80	36,2
Instagram	161	72,9
Youtube	154	69,7
Google+	123	55,7
Swarm	84	38,0
Snapchat	55	24,9
Ask.fm	4	1,8
Diğer	27	12,2

Tabloda görüldüğü üzere çalışma grubundaki kullanıcıların en fazla kullandığı sosyal ağ siteleri Facebook (%83,3) iken onu Instagram (%72,9) takip etmektedir. En az kullanılan sosyal ağ sitesi ise Ask.fm (%1,8) dir.

3. Bulgular ve Yorumlar

Okul öncesi öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerinde sergilenen davranışları gerçekleştirme sıklıklarına ait ortalama, yüzde ve frekans değerleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4a. Sosyal ağ sitelerinde sergilenen davranışların sıklıkları

	Hiçbir Zaman		Nadiren		Bazen		Genel-likle		Her Zaman		Ortalama
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	
Hiçbir Zaman											
1. Herkese açık gruplar kurarım.	173	78,3	23	10,4	19	8,6	3	1,4	3	1,4	1,37
2. Yabancı kişilerden gelen arkadaşlık isteğini kabul ederim	159	71,9	36	16,3	23	10,4	3	1,4	-	-	1,41

	Hiçbir Zaman		Nadiren		Bazen		Genellikle		Her Zaman		Ortalama
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
3. Yabancı kişilere arkadaşlık isteği gönderirim	172	77,8	24	10,9	13	5,9	5	2,3	7	3,2	1,42
4. Sorumluluğu altında bulunduğum kişiler hakkında (öğretmen, üst, patron vb.) paylaşım yaparım	165	74,4	29	13,1	17	7,7	5	2,3	5	2,3	1,44
5. Kolay bulunabilecek şifreler kullanırım	154	69,7	40	18,1	13	5,9	9	4,1	5	2,3	1,51
6. Sosyal ağ uygulamalarının profilimde paylaşım yapmasına izin veririm	157	71,0	32	14,5	17	7,7	12	5,4	3	1,4	1,52
7. Sosyal ağlar tarafından önerilen kişileri arkadaş olarak eklerim	138	62,4	52	23,5	23	10,4	6	2,7	2	0,9	1,56
8. Gönderilerin doğruluğunu araştırmaksızın paylaşırım	149	67,4	33	14,9	24	10,9	9	4,1	6	2,7	1,60
9. İlişki durumumu paylaşırım	151	68,3	26	11,8	22	10,0	10	4,5	12	5,4	1,67
10. Herkese açık profili olan kişileri paylaşımlarımda etiketlerim	124	56,1	57	25,8	30	13,6	8	3,6	2	0,9	1,67
11. Herkese açık paylaşım yaparım	129	58,4	52	23,5	26	11,8	10	4,5	4	1,8	1,68
12. Sosyal ağlardaki reklamlara tıklarım	120	54,3	57	25,8	33	14,9	6	2,7	5	2,3	1,73
13. Politik paylaşımlarda bulunurum	125	56,6	49	22,2	33	14,9	8	3,6	6	2,7	1,74
14. Sosyal ağ şifreleri güvendiğim kişilerle paylaşırım	120	54,3	54	24,4	27	12,2	14	6,3	6	2,7	1,79
Nadiren											
15. Sosyal ağ uygulamalarının profilime erişmesine izin veririm	118	5,4	50	22,6	33	14,9	18	8,1	2	0,9	1,81
16. Profilimde başkalarının paylaşım yapmalarına izin veririm	99	44,8	64	29,0	45	20,4	12	5,4	1	0,5	1,88
17. Sosyal ağlar tarafından önerilen sayfaları takip ederim	91	41,2	79	35,7	39	17,6	8	3,6	4	1,8	1,89
18. Başkalarının duvarlarında paylaşım yaparım	72	32,6	93	42,1	46	20,8	8	3,6	2	0,9	1,98
19. Sosyal ağlarda paylaşılan bağlantılara/linklere tıklarım	87	39,4	71	32,1	47	21,3	13	5,9	3	1,4	1,98
20. Oturumumu sürekli açık tutarım	109	49,3	46	20,8	27	12,2	28	12,7	11	5,0	2,03
21. Katılacağım etkinlikleri sosyal ağlar üzerinden duyururum	70	31,7	79	35,7	45	20,4	22	10,0	5	2,3	2,15
22. Arama motorlarının sosyal ağ profillerimi bulmalarına izin veririm	95	43,0	47	21,3	31	14,0	35	15,8	13	5,9	2,20

	Hiçbir Zaman		Nadiren		Bazen		Genellikle		Her Zaman		Ortalama
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
23. Üyelik gerektiren web sitelerine sosyal ağ hesabımı kullanarak kayıt olurum/giriş yaparım	72	32,6	69	31,2	43	19,5	30	13,6	7	3,2	2,24
24. Dini paylaşımlar yaparım	72	32,6	64	29,0	54	24,4	20	9,0	11	5,0	2,25
25. Başkalarının paylaşımlarının altına yorum yaparım	29	13,1	87	39,4	73	33,0	30	13,6	2	0,9	2,50
26. Yer bildirimi yaparım	57	25,8	57	25,8	52	23,5	40	18,1	15	6,8	2,54
27. Ailemin veya yakın çevrem fotoğraflarını paylaşıyorum	55	24,9	58	26,2	52	23,5	46	20,8	10	4,5	2,54
28. Sosyal ağ hesaplarıma ortak alanlarda (kafe/laboratuvar/iş-yeri/okul) giriş yaparım	51	23,1	65	29,4	47	21,3	44	19,9	14	6,3	2,57
29. Paylaşımlarımda başkalarını etiketlerim	39	17,6	58	26,2	84	38,0	36	16,3	4	1,8	2,58
Bazen											
30. Sosyal ağ uygulamalarını kullanırım	39	17,6	51	23,1	46	20,8	51	23,1	34	15,4	2,95
31. İş ve eğitim gibi bilgilerimi paylaşıyorum	36	16,3	46	20,8	47	21,3	60	27,1	32	14,5	3,03
32. Kendimin olduğu fotoğrafları paylaşıyorum	32	14,5	36	16,3	41	18,6	85	38,5	27	12,2	3,18
33. Paylaşımları beğenirim	24	10,9	33	14,9	45	20,4	93	42,1	26	11,8	3,29
Genellikle											
34. Aile bireylerimi arkadaş listemde bulundururum	23	10,4	28	12,7	25	11,3	70	31,7	75	33,9	3,66

Tersine puanlanan 4 davranışın gerçekleştirme sıklıklarına ait ortalama, yüzde ve frekans değerleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4b. Sosyal ağ sitelerinde sergilenen davranışların sıklıkları

	Hiçbir Zaman		Nadiren		Bazen		Genellikle		Her Zaman		Ortalama
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Bazen											
35. Sosyal ağ hesaplarıma giriş yaparken şifre ile birlikte ikincil doğrulama (SMS, kodmatik vb.) kullanırım	64	29,0	43	19,5	32	14,5	41	18,6	41	18,6	2,78
36. Hesap şifresini değiştiririm	26	11,8	63	28,5	65	29,4	49	22,2	18	8,1	2,86
37. Etiketlenmeye otomatik onay verme seçeneğini değiştiririm	56	25,3	23	10,4	32	14,5	32	14,5	78	35,3	3,24

	Hiçbir Zaman		Nadiren		Bazen		Genellikle		Her Zaman		Ortalama
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Genellikle											
38. Hesaplarımın güvenlik ayarlarını kontrol ederim	9	4,1	30	13,6	50	22,6	67	30,3	65	29,4	3,67

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının 14 davranışı hiçbir zaman gerçekleştirmedikleri görülmektedir. Buna göre okul öncesi öğretmen adaylarının %78,3'ünün hiçbir zaman herkese açık grup kurmadıkları ve %10,4'ünün nadiren böyle bir grup kurdukları görülmektedir. Bu durum okul öncesi öğretmen adaylarının en riskli olduğunu düşündükleri davranışın "herkese açık grup kurmak" olduğunu düşündükleri söylenebilir. Bu davranışı "yabancı kişilerden gelen arkadaşlık isteğini kabul etmek" ve "yabancı kişilere arkadaşlık isteği göndermek" davranışları takip etmektedir. Adayların %71,9'u hiçbir zaman yabancı kişilerden gelen arkadaşlık teklifini kabul etmediklerini belirtirken %77,8'i ise hiçbir zaman yabancı kişilere arkadaşlık teklifi göndermediklerini söylemektedirler.

Adayların ankette yer alan 15 davranışı nadiren gerçekleştirdikleri görülmektedir. Okul öncesi öğretmen adaylarının en sık gerçekleştirdikleri davranışın "aile bireylerini arkadaş listesinde bulundurmak" olduğu görülmektedir. Adayların %33,9'u her zaman ve %31,7'si ise genellikle aile bireyleri arkadaş listesinde bulundurduklarını belirtmektedirler. Dolayısıyla adayların bu davranışı riskli olarak görmedikleri söylenebilir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının hesap şifresini "bazen" değiştirdikleri ve "genellikle" hesaplarının güvenlik ayarlarını kontrol ettikleri görülmektedir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının başkalarının duvarlarında nadiren de olsa paylaşım yapmaktadırlar. Adayların %67,4'ünün böyle bir paylaşım yaptığı görülmektedir. Fogel ve Nehmad (2009)'a göre bu tip paylaşım yapanların oranı %79,9'dur. Yine Fogel ve Nehmad, sosyal ağ kullanıcılarının kendi resimlerini kullanma oranının %86,2 olduğunu belirtmişlerdir. Bu araştırmada ise benzer olarak kendilerinin olduğu fotoğrafları paylaşan okul öncesi öğretmen adaylarının oranı %85,5 bulunmuştur. İş ve eğitim bilgilerini paylaşan okul öncesi öğretmen adaylarının oranının %83,7 olduğu görülmektedir. Benzer olarak Fogel ve Nehmad kişisel ilgileri hakkında profilinde paylaşım yapan kullanıcı oranının %83 olduğunu belirtmişlerdir.

Solmaz vd. (2013), sosyal ağ kullanıcılarının %64,8'i tanıdıklarının fotoğraflarına baktıkları ve fotoğraf yüklediklerini belirtmişlerdir. Şener (2009), Facebook kullanıcılarının kullanıcıların % 34,6'sı yalnız olduğu fotoğrafları, % 23,2'si ailesiyle birlikte çektiği fotoğrafları, % 19,6'sı sevgilisi ya da eşiyle görüldüğü fotoğrafları, % 19,6'sı da işyerinden fotoğrafları yayınladıklarını ifade etmiştir. Bu çalışmada katılımcıların %51,8'inin aile ve yakın çevrenin fotoğraflarını ve %69,3'ünün bazen, genellikle ya da her zaman kendilerinin bulunduğu fotoğrafları paylaştıkları görülmektedir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının %58,4'ü sosyal ağ üzerinde kesinlikle herkese açık paylaşım yapmadıklarını ifade etmektedirler. Şener (2009), Facebook kullanıcılarının % 75,4'ünün profillerini yalnızca arkadaşlarının görmesine izin verdiklerini belirtmektedir. Aynı araştırmada Facebook kullanıcılarının en fazla yaptıkları paylaşımların doğum günü (%89,3), cinsiyet (% 81,5), eğitim durumu (% 59,8), memleket (% 59,4), e-mail (% 57,4), ilişki durumu (% 47,2), iş durumu (% 39,7), sevdiği müzik, film, TV programları, kitap vs. (% 33), ilgi alanları (% 32,2), hobiler (% 27,9). En az paylaşılan bilgilerin ise internet sitesi (% 26,3), dini inanç (% 23,6), semt (% 20,4), aradığın (flört, ilişki, arkadaşlık vs.) (% 20), ilgilendiklerin (kadın/erkek) (%19,6), siyasi görüş (% 19,2), aile bireyleri (% 14,1), cep telefonu (% 13), adres (% 7,8) olduğu görülmektedir. “Bazen”, “Genellikle” ve “Her Zaman” seçenekleri birlikte düşünülürse, bu araştırmada en fazla yapılan sosyal medya paylaşımlarının sırasıyla fotoğraf (%69,3), iş ve eğitim bilgileri (%62,9), yer bildirimi (%48,4) ve dini paylaşımlar (%38,4) olurken en az yapılan paylaşımların ise sosyal ağ uygulamalarının paylaşımları (%28,6), politik paylaşımlar (%21,2) ve ilişki durumu (19,9) olduğu gözlenmektedir.

Şener, arkadaşlarının gönderilerine çok sık ya da sık sık yorum yapan kullanıcıların oranının % 28,15, arkadaşlarının duvarına çok sık ya da sık sık yazı yazanların oranının ise yalnızca %15 olduğunu söylemektedir. Okul öncesi öğretmen adaylarının %14,5'i başkalarının paylaşımlarına genellikle ya da her zaman yorum yaptıklarını belirtmişlerdir. Başkalarının duvarında genellikle ya da her zaman paylaşım yapan okul öncesi öğretmen adaylarının oranı sadece %4,5 olmuştur.

4. Sonuçlar

Okul öncesi öğretmen adaylarının sosyal ağ ortamlarında hiçbir zaman gerçekleştirmediklerini belirttikleri davranışların aslında sosyal ağlarda yapılmaması gerekli davranışlar olduğu söylenebilir. Bu yönden ele alındığında okul öncesi öğretmen adaylarının sosyal ağları kullanırken güvenlik riski oluşturabilecek davranışları gerçekleştirmedikleri ve sosyal ağları güvenli bir şekilde kullandıkları söylenebilir.

Nadiren gerçekleştirdikleri davranışlara baktığımızda sosyal ağı eğlence amaçlı ve iletişim amaçlı çok ağırlıklı kullanmadıkları iddia edilebilir.

Bazen gerçekleştirilen davranışlar, kendileri ile paylaşım yapmak, şifrelerini değiştirmek ve ikinci doğrulama ile güvenliği artırmaktır. Okul öncesi öğretmen adaylarının sosyal ağları güvenli şekilde kullandıkları görülmüştür.

Genellikle gerçekleştirdikleri davranışların, arkadaş listesinde aile bireylerini bulundurmak ve güvenlik ayarlarını değiştirmek olduğunu belirtmişler.

Sonuç olarak öğrencilerin sosyal ağ siteleri kullanımı ile ilgili güvenlik yönünden bir farkındalıklarının olduğu, sosyal ağ ortamını bilinçsizce kullanmadıkları, tehlike oluşturabilecek davranışları gerçekleştirmekten kaçındıkları söylenebilir.

5. Kaynakça

- Arlı, M. & Nazik, M. H.(2001). Bilimsel Araştırmaya Giriş. Gazi Kitap Evi: Ankara.
- Aziz, A. (2008). İletişime Giriş, Aksu Kitapevi, İstanbul.
- Chen X., Shi S., (2009) . “A Literature Review of Privacy Research on Social Network Sites”, IEEE International Conference on Multimedia Information Networking and Security.
- Fogel, J. & Nehmad, E. (2009). Internet Social Network Communities: Risk Taking, Trust, and Privacy Concerns. Computers in Human Behavios, 25, 153-160.
- Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F. & Madran, O. (2010). Sosyal Ağların Eğitim Amaçlı Kullanımı. XV. Türkiye’de İnternet. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ).
- Karakuş ve Varol, (2012). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (Böte) Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Ağ Kullanım Profillerinin Belirlenmesi, AB’12 konferansı.
- Karal, H., & Kokoç, M. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Ağ Kullanım amaçlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 1(3), 251-263.
- Karasar, N. (2015). Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler (28. Baskı). Nobel.
- Ku, Y.C., Chen, R. & Zhang, H. (2013). Why do Users Continue Using Social Networking Sites? An Exploratory Study of Members in the United States and Taiwan. Information & Management, 50, 571-581.
- Lang M., Devitt J., Kelly S., Kinneen A., O’Malley J. & Prunty D.,(2009). “Social Networking and Personal Data Security: A Study of Attitudes and Public Awareness in Ireland”, IEEE, ICMCG, 2009
- Pempek, T. A., Yermolayeva, Y. A., & Calvert, S. L. (2009). College students’ social networking experiences on Facebook. Journal of Applied Developmental Psychology, 30(3), 227-238.
- Ross, C, Orr, E.S., Sisic, M., Arseneault, J.M., Simmering, R., Orr, R. (2009). Personality and Motivations Associated with Facebook Use. Computers in Human Behavior, 25, 578-586.
- Sayımer İ (2008). Sanal Ortamda Halkla İlişkiler, Beta Yayınları, İstanbul.
- Solmaz, B., Tekin, G., Herzem, Z., & Demir, M. (2013). İnternet ve sosyal medya kullanımı üzerine bir uygulama. Selçuk üniversitesi iletişim fakültesi akademik dergisi, 7(4), 23-32.
- Sosyalmedya.com (2016), <http://www.statista.com/topics/1164/social-networks/> adresinden erişilmiştir.
- Statistica, (2016). <http://www.statista.com/topics/1164/social-networks/> adresinden erişilmiştir (2016).
- Şener, G. (2009). Türkiye’de Facebook Kullanımı Araştırması, 14. Türkiye’de İnternet Konferansı, İstanbul, 33-41.
- Türk, G. D. (2013). Demokrasinin Dördüncü Kuvveti Yeni Medya Teknolojileri.XVIII. Türkiye’de İnternet Konferansı, İNETD.
- Ünal, A, Akyüz, H. (2015). Social Networking Purposes of Pre-Service Teachers, Procedia-Social and Behavioral Sciences 186, 825-828.
- Yavanoğlu U., Sağiroğlu Ş., “Sosyal Ağlar ve Bilgi Güvenliği”, 4. Uluslararası Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı, Ankara, Türkiye, 6-8 Mayıs 2010.
- Yavanoğlu, Uraz., Şeref Sağiroğlu,Ş. andve İlhami ÇOLAKolak, İ. (2012). “Sosyal ağlarda bilgi güvenliği tehditleri ve alınması gereken önlemler.” Politeknik Dergisi.15(1)..1 (2012).